

SAMENLEVINGSOPBOUW
Antwerpen provincie

Als Leyla 300 euro te weinig heeft om haar energieschulden af te betalen ...

Als Michiel voor zijn depressie pas over zes maanden een afspraak kan maken bij een betaalbare psycholoog ...

Als Medhi, een jonge Algerijn, al drie jaar vruchteloos op zoek is naar vast werk ...

Samenlevingsopbouw Antwerpen provincie vzw
Brusselsepoortstraat 8
2800 mechelen
T 015 20 13 75
E info.antwerpenprovincie@samenvlevingsopbouw.be

... dan luisteren we naar hun verhaal. Zoeken we samen een oplossing. En onderzoeken we of andere mensen in hetzelfde schuitje zitten. Want zo help je niet alleen Leyla, Michiel en Medhi, maar ook Jan, Mehmed en Ingrid.

En dus brengt Samenlevingsopbouw voorstellen bij politici, om een minimum aan stroom te leveren. Of we zetten een wijkgezondheidscentrum op, voor gratis medische hulp. Of we helpen werkzoekenden bij hun sollicitaties. Zo pakt Samenlevingsopbouw problemen aan. Samen met de mensen die het moeilijk hebben om er bij te horen. Samen gaan we aan de slag voor oplossingen die blijven en die voor iedereen gelden.

Hoe we dat doen? Elke oplossing hangt af van het thema en de doelgroep. Daarom bundelden we in deze publicatie enkele verhalen over de projecten van Samenlevingsopbouw Antwerpen provincie. Soms vertelt een opbouwwerker, soms een deelnemer, soms een samenwerkingspartner. Maar wat al deze mensen bindt, is dat ze mee werken aan oplossingen voor wat er mis loopt. En dat doen ze samen met de mensen die de problemen ervaren.

Hopelijk geven deze verhalen u een beeld van onze projecten. En mogen ze u nog meer inspireren om zelf aan de samenleving te bouwen. Misschien worden we morgen wel partners?

*- Ben Van Havere, directeur
Samenlevingsopbouw Antwerpen provincie*

Met ervaring in de bouwsector en een diploma van maatschappelijk werker, was ik helemaal klaar voor dit project rond woonkwaliteit en energie. Concreet? We helpen mensen met een hoge energiefactuur, die te wijten is aan de kwaliteit van hun woning. Een slechte woning is het begin van veel miserie. Soms gaat het over een oude verwarmingsketel, soms is het probleem het gebrek aan dakisolatie of dubbel glas ... Die problemen bloot-

zoeken. Samen oplossingen zoeken.

Want de tweespalt in de woningmarkt wordt echt immens. In het nieuwbouwssegment vind je de tweeverdieners, die door isolatie, hernieuwbare energie, moderne toestellen hun energiekosten kunnen drukken. En aan de andere kant heb je de huurders op de private markt, die in hun woning met enkel glas en zonder dakisolatie, de energiefacturen jaar na jaar omhoog zien gaan.

nige toestellen willen stimuleren. Stel dat een oude diepvries de oorzaak is van een immense elektriciteitsfactuur. Dan rekenen we uit hoeveel een nieuwe kost, hoeveel die verbruikt, en hoeveel je uiteindelijk bespaart door die aankoop. We kopen geen nieuw toestel, maar schieten het geld voor. En met de besparing op je energiefactuur kun je ons dan terugbetalen.

“Een slechte woning is het begin van veel miserie.”

leggen en dan een oplossing zoeken, dat is in een notendop mijn job.

Of toch een deel van mijn job. Want in al die ervaringen op het veld, zoeken we de gemeenschappelijke delers. Waarom precies ontstaan die problemen? En dan zetten we samenwerking op, of stappen we naar het beleid met adviezen voor structurele verbeteringen. Het probleem van de private huurmarkt ligt voor veel parlementsleden ver van hun bed. Daarom ben ik trots dat we dat probleem op de politieke agenda hebben gezet. Binnenkort gaan we ook heel specifiek samenwerken met lokale besturen. Met Hoogstraten hebben we bijvoorbeeld al afspraken gemaakt. Samen kijken we één jaar lang hoe we bepaalde problemen kunnen aanpakken. Dat vind ik belangrijk: niet alleen de luis in de pels zijn, maar ook oplossingen

Om de woonkwaliteit te verhogen is er geld nodig. Dat is zo, maar slechte woningen zijn het begin van veel miserie. En dat kost de samenleving óók geld. Onze doelgroep heeft geen geld voor energiezuinige investeringen. Bovendien willen ze die vaak niet doen, omdat ze toch niet de eigenaar zijn van hun woning. Dus kijken we ook naar de verhuurder. We zoeken voor hem uit hoe hij zijn eigendom kan aanpakken, en welke premies dat aantrekkelijk maken. Dat wordt de laatste jaren wel moeilijker: de premies voor energiebesparende maatregelen vallen meer en meer weg. De wortel die we de verhuurder kunnen voorhouden, wordt almaar kleiner.

Dus zoeken we andere oplossingen. Het 'Rollend fonds' is zo'n nieuw project waarmee we, samen met Argus en KBC, de aankoop van energiezuig-

In 2014 werken we aan:

- ▶ een rollend fonds voor huishoudelektro;
- ▶ permanente laagdrempelige dienstverlening inzake energie in 3 gemeenten;
- ▶ beleidsbeïnvloeding over energiezuinige investeringen op de private huurmarkt op basis van onze aanbevelingennota;
- ▶ vormingen, helpdesk en sensibilisering inzake rationeel energiegebruik (REG) en energiezuinige investeringen op de private huurmarkt.

A portrait of Boudewijn Goos, a middle-aged man with grey hair, wearing a light blue button-down shirt. He is looking slightly to the right of the camera. The background shows a stone building with windows and some greenery.

Boudewijn Goos voorzitter Mozaïek

Ik ben voorzitter van Mozaïek in Boom, en van zijn nieuwe stek Het Huis van de Dialoog. Dat project heeft een lange geschiedenis, die teruggaat tot het werk van de kloosterzusters in de jaren 80 rond onthaal van Marokkaanse gastarbeiders, naschoolse begeleiding, hulp bij administratieve problemen enz. Die werking is overgegaan naar de provincie, verhuisd van Boom naar Mechelen, en eigenlijk een slappende vzw geworden in Boom.

“We gaan voor de verandering van onderuit, midden in het centrum van Boom.”

Het Huis van het Nederlands en het Onthaalbureau – waar ook de Wereldwinkel gevestigd is – moesten om toegankelijkheidsredenen een andere locatie zoeken. En van dat moment hebben we gebruik gemaakt om de hele werking nieuw leven in te blazen. Samen hebben we een nieuw pand gekocht, in het centrum van Boom, een winkelstraat waar de helft van de panden leeg staat. Dat Huis van de Dialoog opent – als alles volgens plan gaat – in september.

Het was een heel maneuver, waarbij

veel verenigingen betrokken waren: migrantenorganisaties, de Wereldwinkel .... Samenlevingsopbouw was een van die partners in dat proces, dat toch twee jaar geduurd heeft. Zij hebben die verandering begeleid.

We willen samen met alle Bomenaars het klimaat in Boom verbeteren. We gaan voor de verandering van onderuit, midden in het centrum van Boom. Er moet weer leven in de brouwerij komen. Maar hoe maak je de stadscentra weer aantrekkelijk? Je moet mensen sociale en creatieve redenen geven om er te komen. Jongeren die 's middags zitten te niksen, lokken met leuke dingen. Ze kunnen er in de middagpauze hun boterhammen eten, in plaats van in portieken rond te hangen zoals nu. Wij willen hen een plek bieden, waar ze binnen kunnen zitten, tv kijken, iets doen... Zodat in Boom naar school gaan ook tijdens de middagpauze weer leuk wordt.

Ik ben al 30 jaar als vrijwilliger met deze problematiek bezig. Ik vind dat je vandaag merkt dat de tijdsgeest mee is, met het hele verhaal rond duurzaamheid en transitie. Daarom ook willen we met het Huis andere partners aantrekken. De conversatietafels bijvoorbeeld, waarbij volwassenen anderstaligen die Nederlandse les volgen, gewoon kunnen praten met andere Bomenaars. Of de LETS-vereniging en de mensen achter het repaircafé. Het past allemaal in de trend naar een meer actieve, maatschappijvriendelijke gemeente.

Samenlevingsopbouw vergadert mee,

geeft daadkracht. Zo gingen we naar gelijkaardige projecten kijken in Brussel. Die gaven hun sterke punten mee, maar ook de valkuilen. Dat je bijvoorbeeld moet oppassen dat bepaalde groepen niet de toon gaan zetten in het huis, en dat andere groepen ondergesneeuwd raken. Zorg voor internet, thee en koffie. En schenk je alcohol of niet? Of alleen tijdens speciale gelegenheden?

Lukt alles niet bij de eerste veldslag, dan is er nog een tweede of derde. Maar het moet wel met alle Bomenaars. Vanuit migrantenorganisaties, vanuit de ideeën rond de Wereldwinkel, vanuit de armoedewerking, willen we tonen dat Boom echt de moeite waard is. Daarvoor heb je een goede sociale mix nodig. We moeten de gewone Bomenaar meekrijgen, iedereen laten meedelen. En het gaat misschien niet altijd zo snel vooruit als we willen, maar het gaat vooruit. Stap voor stap.

.....

In 2014 werkt het project Gekleurde Armoede Rupelstreek aan:

- ▷ de uitbouw van Mozaïek als; **intercultureel ontmoetingspunt**
- ▷ een toekomstoriëntering voor mensen zonder wettig verblijf;
- ▷ een aanbod rond Nederlands oefenen;
- ▷ het ondersteunen van jongeren die een jeugdhuis willen oprichten.

Heidi over wijkgezondheidscentrum De Zilveren Knoop

“Ik moest kiezen: de dokter of eten”

Op het moment dat ze dacht haar leven weer op de rails te hebben met een job en een normaal inkomen, werd Heidi (45 jaar) ziek. “Wat dat betekent? Een lange zoektocht naar een diagno-

se – die nog altijd niet voltooid is.

Door mijn ziekte daalde mijn maandelijks inkomen met 600 euro. Van de uitkering van 1000 euro gaat 850 euro naar vaste kosten. Ik houd dus 150 euro per maand over om van te leven. Niet eenvoudig. Mijn hele 'ziek-zijn' wordt belast door de continue zorg: hoe kan ik alles betalen? Zal ik nog genoeg te eten hebben?

Daarom maakt het Wijkgezondheidscentrum hier in Lier zo'n enorm verschil voor mij. Als je je inschrijft, kun je voor niets naar de dokter. Anders krijg je ook een groot deel terug, maar je moet het geld wel eerst op tafel kunnen leggen. Niet dat je daarom meer gaat. Maar je moet niet iedere keer je geld tellen en afwegen of je die dag eten hebt of naar de dokter gaat.

In het wijkgezondheidscentrum krijg je ondersteuning. Ik kan er ook eens mijn verhaal doen zonder dat ik moet

denken dat het me weeral geld zal kosten. Het is een geruststelling dat je daar zonder maanden te wachten een afspraak met de psychologe kunt krijgen als het allemaal te veel wordt. Ik moet mijn problemen eens kwijt kunnen, anders word ik gek. Het is alsof ik binnenstap met tien dozen vol rommel en buiten ga met twee geordende dozen. Deze gesprekken schep- pen ruimte. De psychologe zal mijn probleem niet oplossen, maar geeft mij wel de nodige handvatten om met mijn huidige situatie om te gaan.

Nu beseft ik dat ik vroeger voor mezelf te weinig naar de dokter ben gegaan. Wanneer ben je ziek genoeg? Voor je kinderen nam je geen risico want je wilde geen slechte mama zijn. Ik ging naar de spoed want dat moest ik niet meteen betalen. Een maand later krijg je dan de rekening en dan zag ik wel hoe ik die betaalde.”

Gebaseerd op een artikel van Chris Van Hauwaert – Visie – 11 oktober 2013

In 2014 werken we aan:

- ▶ we focussen in 2014 op preventie en gezondheidspromotie en organiseren rookstop-sessies;
- ▶ we beantwoorden de noden inzake geestelijke gezondheidszorg via de inzet van een eerstelijnspsycholoog i.s.m. Centrum Geestelijke Gezondheidszorg;
- ▶ het wijkgezondheidscentrum vangt signalen op i.v.m. toegankelijkheid van gezondheidszorg en problemen op vlak van welzijn. Deze signalen kaarten we aan bij de bevoegde diensten.

Liesbeth Verbruggen en Yamina project Huren in Geel

“Als huurder heb je op papier veel rechten. Maar weinig huurders durven die rechten ook echt gebruiken.”

Liesbeth kwam een paar jaar geleden bij mij langs. Ze werkte rond wonen en problemen die mensen met hun woning hebben. Ons appartement was al eens ongeschikt verklaard. En dus moet de huisbaas verbeteringen doorvoeren. Maar ondertussen hadden wij wel een brief van het gemeentebestuur gekregen, waarin stond dat onze woning niet geschikt was, en dat ons een boete van 5.000 euro boven het hoofding. Dat was toch wel schrikken.

Huurders moeten die boete niet betalen, maar dat wist ik niet. Dus belde Liesbeth naar de gemeente, en die bevestigde dat ik er niet van moest wakker liggen. Later kregen we een andere brief, dat de huisbaas aanpassingen had doorgevoerd en dat het huis niet meer ongeschikt was. Voor de gemeente was het in orde, maar van die verbeteringen hadden wij niet veel gemerkt.

Met Liesbeth kan ik daar over pra-

In 2014 werken we aan:

- ▶ huurdersparticipatie bij de plannen voor de Leunen;
- ▶ een dialoog tussen immobiliënkantoren en huurders om discriminatie tegen te gaan;
- ▶ een dialoog tussen huurders en de stad rond lokaal woonbeleid;
- ▶ belangenbehartiging van kamerbewoners, vooral bij misbruik door de eigenaar.

ten. Ze wou ook met de huiseigenaar bellen, maar dat had ik liever niet. Het helpt toch niet. Ik vind Samenlevingsopbouw heel handig. Als ik iets niet begrijp, kan ik het vragen. Niet alleen over wonen, maar ook over werkaanbiedingen bijvoorbeeld.

Sinds kort zit ik ook in de werkgroep rond Wonen. Een keer per maand komen we samen. Dan wisselen we ervaringen uit, we geven elkaar tips, en we krijgen ook info over onze rechten als huurder. En dan besef je dat je eigenlijk niet veel weet. Samen proberen we dingen te veranderen.

- Yamina

Het verhaal van Yamina is typerend voor de situatie in een stad als Geel. Daarom bundelen we al die verhalen, bespreken we een aanpak. Vocht en schimmel vormen bijvoorbeeld een groot probleem bij veel van onze huurders. Schuld van de verhuurder, die moet renoveren? Of van de huurder, die niet genoeg verlucht? Je belandt al gauw in een eindeloze discussie. Een van mijn huurders had kinderen die door het schimmelprobleem zelfs in het ziekenhuis beland waren. Zij stapte naar de Huurdersbond, die een aangetekende brief naar de eigenaar stuurde. En die reageerde niet. Wat dan? Naar een advocaat gaan en een proces beginnen? Niet veel mensen hebben daar zin in.

Als huurder heb je op papier veel rechten. Maar weinig huurders durven

die rechten ook uit te oefenen. Ze zijn bang dat ze uit hun huis gezet worden. Want het recht op noodopvang staat niet in de wet. Als je bij de stad een controle aanvraagt, waarschuwen ze je al op voorhand: je weet toch dat we geen noodopvang hebben? Daarom ging de huurdersgroep in dialoog met de stad Geel. We dienden een dossier in voor een uitbreiding van het aantal noodwoningen.

Dit jaar werken we aan discriminatie op de huurmarkt. Alle vastgoedkantoren uit de omgeving zijn al uitgenodigd voor een verkennend gesprek – één makelaar is komen opdagen. Het is ook niet gemakkelijk. Tegenover lokaal beleid kun je optreden als ‘burger’, maar wat zeg je tegen een commercieel bedrijf? Nochtans is discriminatie op de huurmarkt een reëel probleem. Sommige mensen vinden dat zelfs normaal. Maar het kwetst echt heel hard. We willen dat naar buiten brengen, tonen wat discriminatie met iemand doet.

- Liesbeth

Jo Laenen

van OCMW Lier over *Ons Gedacht*

“Vroeger associeerde je zo'n armoede met grootsteden als Brussel, Antwerpen of Gent. Maar vandaag zie je het ook meer en meer in kleinere steden zoals Lier.”

Als coördinator van het sociaal beleid van het OCMW in Lier, is Samenlevingsopbouw een van mijn belangrijkste partners. Via overleg en samenwerking willen we in Lier tot meer sociaal beleid komen, en meer gelijke kansen. Ik zie de mensen van Samenlevingsopbouw dan ook heel geregeld. Die gesprekken en analyses zijn voor mij een leidraad, het maakt duidelijk waar de noden en tekorten precies zitten.

Zij ontmoeten de mensen in armoede. En dus zijn ze heel belangrijk in de eerste analysefase van onze werking. Ik ben de verbindingsman, ik vang de signalen op en geef die door aan de OCMW-raad, het gemeentebestuur enz. Je kunt zeggen dat ik hun analyses vertaal, er voorstellen van maak, en dat het lokaal beleid er zo wordt op geënt. Zo heeft Lier nu een sociaal verhuurkantoor, voor meer betaalbare woningen. En er is het sociaal restaurant, waar je gezond en betaalbaar kunt eten.

Samenlevingsopbouw voerde heel intense gesprekken met 80 à 90 mensen in armoede. En uit die gesprekken maakte het een analyse van hun noden. Daar kwam onder meer de psychologische gezondheidszorg naar boven, die voor veel mensen uit die doelgroep onbetaalbaar is. Maar Samenlevingsopbouw heeft meer dan een signaalfunctie. Ze nemen zelf ook initiatieven en gaan aan de slag: welke rol kunnen we hier spelen? Hoe boeken we de meeste vooruitgang? En dus werkt in het wijkgezondheidscentrum van Samenlevingsopbouw ook een psycholoog.

Vandaag ligt de focus van onze werking in Lier meer op kinderarmoede en de ongelijkheid tussen jongeren. En ook daar speelt Samenlevingsopbouw zeker een rol. Zij winnen het vertrouwen van de mensen en bouwen contacten op. Dat is dan ook een basisvoorwaarde voor het succes van elk initiatief. Als je een project dropt in een bepaalde wijk, zonder draagvlak, is het gedoemd te mislukken. Zo bouw je niets op.

De sociaaleconomische crisis is reëel, ook in Lier stijgen de armoede en de bestaansonzekerheid. En tegelijk staan de lokale besturen onder druk om fors te besparen. Samenlevingsopbouw zorgt ervoor dat dat probleem op de agenda komt. Daarom leggen ze dit jaar de focus op inkomen, het begin van alles.

De problemen zijn vandaag zeker groter geworden, door de crisis. Sociale knipperlichten die vroeger op oranje

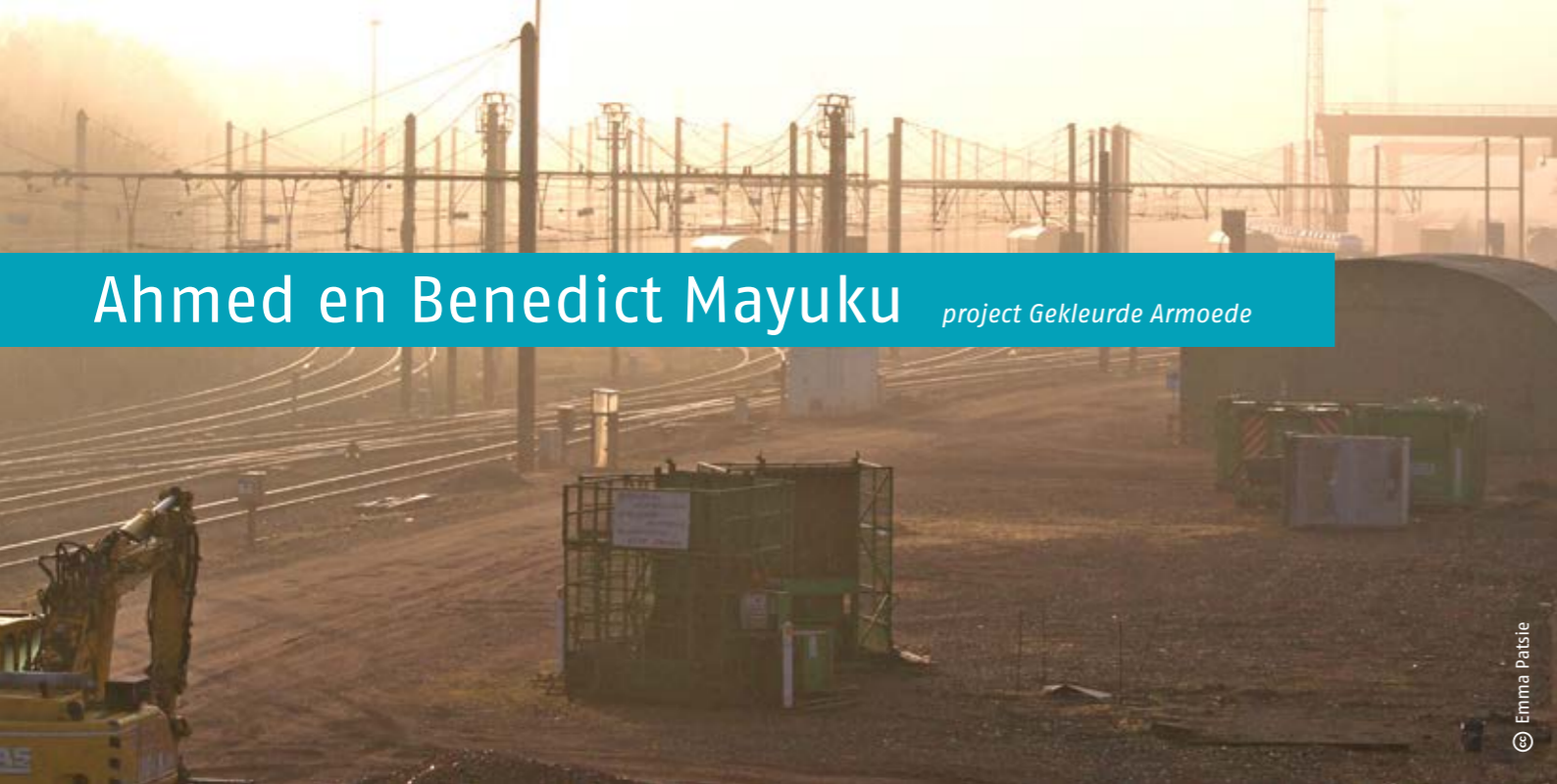
stonden, staan nu op rood. Er zijn meer geboortes in kansarme gezinnen, meer mensen die een beroep doen op de sociale kruidenier, mensen die met een minimaal inkomen moeten rondkomen. Vroeger associeerde je zulke toestanden met grootsteden als Brussel, Antwerpen of Gent. Maar vandaag zie je het ook meer en meer in kleinere steden zoals Lier.

In Lier zijn er verschillende initiatieven die heel goed werken, voor de versterking van het sociale netwerk en sociale competenties. Maar hoe kunnen we de meerwaarde van zulke projecten nog verbeteren? Vaak zijn ze te klein behuud en beperkt dat hun werking. Dat is natuurlijk toekomstmuziek, maar ik droom van één plek waar je een cluster van initiatieven vindt, die zo kunnen samenwerken.

.....
In 2014 werken we aan:

- ▶ de vereniging waar armen het woord nemen *Ons Gedacht* bevaart zijn deelnemers rond verschillende aspecten van het thema inkomen;
- ▶ we vangen signalen op van dak- en thuislozen via de voetbaltrainingen van de Belgian Homeless Cup en geven ze door tijdens overlegmomenten met het lokaal sociaal beleid;
- ▶ we ontwikkelen een nieuwe methodiek om empowerment in kaart te brengen en zichtbaar te maken.

Ahmed en Benedict Mayuku project Gekleurde Armoede

© Emma Patsje

In 2014 werken we aan:

- ▷ individuele dienstverlening aan werkzoekenden;
- ▷ uitbouwen van een groepswerking;
- ▷ voor Mechelen: dialoog met de VDAB over hun dienstverlening;
- ▷ voor Turnhout: verhogen van tewerkstellingskansen bij gemeentelijke diensten.

De projecten Gekleurde Armoede in Mechelen en Turnhout werken aan betere arbeidskansen voor etnisch-culturele minderheden. We zijn gestart

in 2013 en doen allebei individuele permanenties en groepsmomenten. En toch maken we andere keuzes!

Tijdens de werkgroep kwamen we tot de vaststelling dat de stad Turnhout een belangrijke werkgever is in de regio Kempen, maar dat er weinig diversiteit is in hun personeelsbestand. De stad erkent dit en is bereid mee te zoeken naar oorzaken en oplossingen.

Daarom zullen we een belangengroep van deelnemers en vertegenwoordigers van zelforganisaties oprichten. Die groep brengt de drempels en problemen in kaart. Samen met de dienst Gelijke Kansen van de stad Turnhout maken we vervolgens werk

van een actieplan zodat deze drempels weggewerkt kunnen worden en de kansen op stedelijke tewerkstelling voor onze doelgroep verbeteren.

– Benedict Mayuku, opbouwwerker Gekleurde Armoede in de Kempen

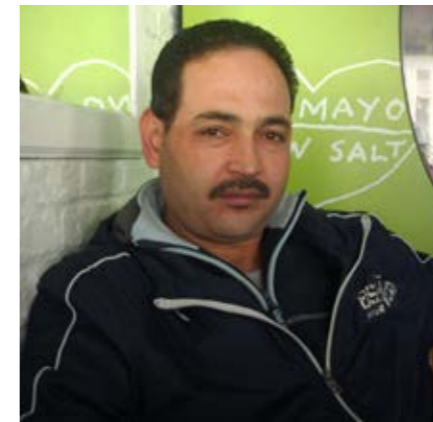
Iets meer dan een jaar geleden ben ik mijn werk verloren. Ik werkte voor de stad Mechelen als wegenwerker. Een toffe job, ik hoopte er de rest van mijn leven te blijven. Maar helaas, na de laatste gemeenteraadsverkiezingen volgde een zware besparingsronde in de stad en werd ik ontslagen. Eerst had ik er goede hoop in. Ik was ervan overtuigd dat ik meteen opnieuw werk zou vinden. Want vroeger, zelfs de periode dat ik nog illegaal in België was, lukte dat toch ook altijd?

De tijden zijn veranderd, dat is ondertussen duidelijk. Werkloos zijn in de crisis betekent véél minder snel een nieuwe job vinden. En dat had ik onderschat. Dit was een verloren jaar. Had ik op voorhand geweten dat het zo lang zou duren om werk te vinden, ik was veel sneller op zoek gegaan naar een opleiding.

Via het jeugdhuis in Mechelen kwam ik in contact met Samenlevingsopbouw. Ik ga er nu twee keer per week langs, tijdens de permanentiementen. Ik ben een werkmán, geen bureauman. Die steun kan ik dus echt gebruiken. We kijken samen naar vacatures en ze helpen mij om te solliciteren, via brief, telefoon of e-mail. En als ik thuis documenten krijg die ik niet begrijp, kan ik die altijd meenemen naar de permanentie. Voor mensen die niet zelf kunnen lezen, worden de vacatures voorgelezen. Of we lezen het samen.

Elke keer als ik hier kom, voel ik dat het goed werkt. Als sollici-

tant is het moeilijk om de moed niet te laten zakken, na de zoveelste 'nee'. Als dan gewoon iemand vraagt hoe het gaat, dan doet dat deugd. En wat ook helpt: onlangs vond iemand hier vast werk. Als ik het moeilijk heb, denk ik aan hem. Dan weet ik dat ik moet volhou-

"Als je vroeger wou werken, dan vond je werk. Maar vandaag is 'goed' Nederlands kunnen niet goed genoeg; het moet 'perfect' zijn."

den. Want als het bij hem lukt, zal ik binnenkort ook wel werk vinden.

De maandelijkse groepsbijeenkomsten van Samenlevingsopbouw zijn voor mij heel belangrijk. Ik praat er met mensen die in dezelfde situatie zitten als ik. Je wisselt ervaringen uit, je krijgt tips. Er kwam al eens iemand van de VDAB praten. Met die groep hoop ik ook echt resultaten te behalen. We willen nu samen met de VDAB bekijken wat beter kan in hun werking. Een voorbeeld? Mijn trajectbegeleider helpt mij echt, maar hij heeft enorm veel dossiers. Ik kan maar één keer per maand bij hem terecht, op afspraak dan nog. Eerlijk? Eigenlijk heeft hij niet genoeg tijd om mij écht te helpen bij het solliciteren.

In de groep hoorde ik ook over de VDAB-opleidingen. Die zijn heel goed, maar waarom zijn de wachtlijsten zo lang? Ik probeer nu buschauffeur te worden, maar moet wachten. Veel mensen hopen na zo'n opleiding ook meteen werk te krijgen, en dat valt wel eens tegen. Ten slotte vragen we dat de VDAB werkgevers nog meer aanmoedigt om niet alleen mensen aan te nemen die perfect Nederlands spreken. Als je vroeger wou werken, dan vond je werk. Maar vandaag moet je perfect Nederlands spreken en testen zijn dikwijls schriftelijk, ook al heb je dat op de werkvloer niet meteen nodig. We gaan op zoek naar alternatieven die wel voor iedereen haalbaar zijn. Ik hoop dat we snel enkele successen kunnen boeken.

– Ahmed

Ellen Dries

project Water en Armoede

'Na mijn studie orthopedagogie werkte ik als opvoeder. Maar na een tijdje begon het te knagen: altijd weer andere mensen met dezelfde problemen rond huisvesting, schulden ... Wil ik die dingen niet liever structureel aanpakken? Dat doe ik nu bij Samenlevingsopbouw als opbouwwerker, en sinds kort werk ik aan het project Water en Armoede.'

'Het is een nieuw project. Een project opstarten, dat betekent een netwerk opbouwen, uitzoeken wat de problemen precies zijn, kijken wat al gebeurd is rond het thema, samenwerken opzetten. De laatste jaren zien we een gigantische toename in het aantal waterafsluitingen in Vlaanderen: van zowat 700 vier jaar geleden naar 5.000 gezinnen vandaag. Hoe die overleven? Ze kopen bijvoorbeeld flessen water. Maar een liter flessenwater kost 300 keer meer dan een liter leidingwater. Of ik ken ook iemand die met emmers water uit het kanaal gaat halen voor zijn toilet. Heel confronterend vind ik dat, zeker als het over gezinnen met kleine kinderen gaat.'

'Eén mevrouw is al drie maanden afgesloten. Maar het is niet gemakkelijk om haar te helpen. 'Laat me maar met rust, het OCMW is er mee bezig', zegt ze. We kunnen haar ook geen geld bieden. Wat we dan wel doen? Proberen haar vertrouwen te winnen, door regelmatig te bellen, door te laten weten dat je de situatie menonwaardig vindt en dat je samen aan een oplossing werkt.'

'De watermaatschappijen zijn uiteraard een belangrijke gesprekspartner in dit project. Dat zijn allemaal nieuwe contacten voor mij. En dat is niet altijd gemakkelijk. Om met kennis van zaken te praten, moet je een aantal ervaringen hebben, weten waarover je praat. Dat betekent: ter plaatse gaan bij mensen. Kijken wat hun grootste problemen rond water zijn: de factuur, de prijs, het verbruik...'

'Wie zijn factuur niet betaalt, krijgt herinneringen. Als daar geen reactie op komt, moet de watermaatschappij contact opnemen met het OCMW, en pas na hun advies kunnen ze de watertoevoer afsluiten. Maar sommige maatschappijen, zo merken we, sturen een deurwaarder, en slaan de stap van het OCMW over. Waarom doen ze dat? Klopt de info in hun brieven wel?'

'Daarom moeten we rond de tafel gaan zitten. En kijken of we – samen

“De laatste jaren zien we een gigantische toename in het aantal waterafsluitingen in Vlaanderen: van zowat 700 vier jaar geleden naar 5.000 gezinnen vandaag.”

met de beleidsmakers en waterleveranciers – de regelgeving niet kunnen aanpassen. Want zo voorkom je waterarmoede. En dat is toch beter dan gezinnen zonder water te zetten?'

In 2014 toetsen we nieuwe maatregelen om waterarmoede te bestrijden door:

- ▶ het zoeken naar ervaringen van kwetsbare gebruikers;
- ▶ het in kaart brengen van de praktijk van de watermaatschappijen en het distilleren van goede praktijkvoorbeelden;
- ▶ het formuleren van beleidsaanbevelingen.

Lode Vanhee

van Eandis over het project Energie en Armoede

“Het grootste probleem zijn klanten die niet meer reageren.”

Eandis is de netbeheerder, dat betekent dat energie leveren niet onze eigenlijke opdracht is. Daar is één uitzondering op: klanten die door commerciële leveranciers 'gedropt' zijn – meestal omdat ze hun facturen niet betalen. Voor dat specifieke segment worden wij –in principe tijdelijk – leverancier.

Er zijn duidelijk meer 'gedropte klanten' dan vroeger. Na zo'n drop heeft een klant 60 dagen om een oplossing te zoeken. Hij kan zijn facturen betalen bij zijn oude leverancier. Of hij kan naar een nieuwe leverancier gaan. Wie geen oplossing meer ziet, komt bij ons terecht. Vaak zijn dat mensen met een grote schuldenberg, want wie schulden heeft bij één of meerdere leveranciers voor energie, zal heel waarschijnlijk ook nog andere schulden hebben.

Bij ons start zo'n klant weer van nul.

Schulden bij vorige leveranciers moet hij met hen afrekenen. Wij werken in de driehoek klant – hulpverlener, zoals Samenlevingsopbouw – netbeheerder. En in die samenwerking heeft ieder zijn eigen rol. Wij zijn dus bijvoorbeeld geen hulpverlener. Onze energie is niet gratis. Wanneer een klant zijn factuur bij de netbeheerder niet betaalt, dan moeten wij een budgetmeter plaatsen. Daarmee betaal je eigenlijk vooraf voor je energie, en kun je geen nieuwe schulden meer opbouwen. Je laadt een bedrag op een budgetmeterkaart, je steekt die kaart in de meter, en je kunt de opgeladen euro's verbruiken. Naarmate je verbruikt verminderen de euro's tot op het ogenblik dat je opnieuw gaat opladen.

Wanneer wordt de energie afgesloten? Bij iemand die continu problemen heeft, geen oplossing zoekt voor schulden, niet met de budgetmeter wil werken. Dat traject is wettelijk bepaald. Wij moeten dan een dossier indienen bij de lokale adviescommissie die zetelt in het OCMW van elke gemeente. Daar bespreken we de situatie samen met de klant en het OCMW. De hulpverlening zoekt dan een duurzame oplossing op maat van de klant, en wij faciliteren.

Als je meewerkt in dat scenario, is de kans op een afsluiting zo goed als nihil. Het grootste probleem zijn de klanten die niet reageren. Wie bij ons schulden heeft, heeft die meer dan waarschijnlijk ook elders. En zulke mensen raken wel eens de pedalen kwijt. Ze lezen hun post

niet, openen de voordeur niet meer. Dat isolement doorbreken: daar slaagt Samenlevingsopbouw in. Ze gaan met die mensen praten, winnen hun vertrouwen. En dan gaat het vaak over mensen die andere hulpverlening niet meer bereikt. Dat vind ik hun grote meerwaarde.

Samenlevingsopbouw en wij staan aan de zelfde kant, ook al spelen we niet dezelfde rol. We willen energiearmoede inperken, met oplossingen komen en schorsingen mijden. Samen hebben we ook gewerkt aan heel concrete aanpassingen in de wetgeving, geïnspireerd door wat we in de praktijk meemaakten. Samenlevingsopbouw vertrekt met een heel andere filosofie dan de onze, maar de organisatie verplicht ons na te denken. Ze dwingt ons de confrontatie aan te gaan, en anders naar mensen en situaties te kijken.

.....

In 2014 werken we aan:

- ▶ beleidsvoorstellen over de sociale maatregelen in het energiebeleid op basis van actuele ervaringen van gebruikers;
- ▶ een leidraad voor een goed sociaal onderzoek bij energieproblemen;
- ▶ de garantie dat sociale maatregelen behouden blijven bij de invoering van de slimme meter;
- ▶ standpunten en aanbevelingen over de betaalbaarheid en toegankelijkheid van energie.

Anke Anthoni

themacoördinator Sociale Leefbaarheid

© Brandpunt 23

Als jij met een vraag zit, of als je plots 's avonds de deur uit moet, wat doe je dan? Je belt even rond, bij vrienden, burens, familie. Maar veel mensen hebben die netwerken niet. En daar willen wij professioneel ingrijpen, met vrijwilligers.

Dit project is heel recent, we zijn er pas in april 2014 concreet aan

"Samen met vrijwilligers zorgen we ervoor dat ook wie het moeilijker heeft kan rekenen op anderen."

begonnen. Wat willen we doen? Werken rond zorg en netwerken. Hoe en voor wie we dat gaan doen, dat zoeken we nu nog uit. Het kan over oudere mensen gaan, maar het kunnen ook kwetsbare groepen zijn, zoals arme gezinnen met kleine kinderen. Tijdens de eerste helft van 2014 maken we daarin keuzes.

Samenlevingsopbouw heeft al ervaring met een soortgelijk project in West-Vlaanderen. Hoewel dat op het platteland plaatsvond, kun je de problemen toch vergelijken met de stadscontext van Mechelen: dienstverlening is moeilijk bereikbaar, informatie is versnipperd ...

Het West-Vlaamse project focust op oudere burgers. Vrijwilligers gingen iedere 80-jarige in het gebied bezoeken op zijn of haar verjaardag, met felicitaties en een kleine attentie. Tijdens zo'n instapmoment kijken ze eens rond. Lukt het met deze meneer? Heeft die mevrouw extra steun nodig? De vrijwilliger heeft een signaalfunctie, en na hem komt de opbouwwerker, voor een verkennend gesprek. Problemen kunnen ook over heel kleine dingen gaan, zoals iemand die niet meer zelf zijn vuilnisbakken kan buitenzetten. Hoewel we niet gaan focussen op oudere mensen, willen we toch hetzelfde traject volgen: een vrijwilliger met een kleine attentie laten langsgaan bij mensen, die daar niet zelf om gevraagd hebben.

En daarna, als we al die vragen en noden verzameld hebben, vinden we dan een gemene deler? Misschien

komt er een concrete nood naar voren, en kunnen we iets structureel ontwikkelen. In Mechelen zijn het OCMW en andere organisaties al heel sterk aanwezig, maar er zijn wellicht nog gaten in het aanbod. En dan kunnen die signalen de start zijn van een politiek verhaal, waarin we samen met het beleid iets tot stand brengen.

Vrijwilligers zijn cruciaal in dit verhaal en goeie vrijwilligers vind je niet gemakkelijk. Welke vrijwilliger we zoeken, hangt af van de doelgroep die we zullen benaderen. Voor ouderenzorg zijn mensen die net met pensioen zijn, maar zich nog helemaal niet gepensioneerd voelen, een belangrijke groep. Als je met jonge gezinnen en huiswerkproblemen bezigt, zijn leerkrachten in opleiding heel interessant. En ook mensen die vroeger zelf in een zorgtraject zaten, moeten we zeker meekrijgen.

Samen met vrijwilligers zorgen we ervoor dat ook wie het moeilijker heeft kan rekenen op anderen. Zo werken we aan een warme samenleving waar solidariteit belangrijk is.

Centraal secretariaat te Mechelen

*Projecten: Geleerde Armoede in Mechelen,
Energie en Woonkwaliteit en Zorgend Mechelen*

Brusselsepoortstraat 8, 2800 Mechelen – T 015 20 13 75

Steunpunt Geel

*Projecten: Kamerwonen, Sociaal huren,
Armoedebaarometer en Sociaal Effectenrapport*

Velleke 220, 2440 Geel – T 014 56 73 20

Steunpunt Boom

Projecten: Geleerde Armoede in de Rupelstreek

Groene Hofstraat 10, 2850 Boom

Steunpunt Lier

*Projecten: Ons Gedacht, Wijkgezondheids-
centrum 'De Zilveren Knoop', Lierse Homeless Boys*

Kluizestraat 37, 2500 Lier – T 03 488 22 72

Steunpunt Turnhout

*Projecten: Energie en Armoede, Water en Armoede,
Energie en Woonkwaliteit, Geleerde Armoede in de Kempen*

Otterstraat 116, 2300 Turnhout – T 014 44 26 74 / 75

05 | 2014

www.samenlevingsopbouw-ap.be